

Nr 77.

Av herr **Enhörning**, om anordnande av fyrbelysning norr och öster om Alnö i Sundsvalls skärgård.

Då herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet funnit sig föranlåten att med mer än hälften nedskriwa kostnaderna av de av Kungl. generallotsstyrelsen äskade anslagen för säkerhetsanstalterna för sjöfarten för budgetåret 1931/1932, så finner jag anledning att motionera om vissa nödvändiga anordningar för sjöfarten i Alnöundet, inom Sundsvalls distrikts område, så mycket mer som dessa icke äro upptagna i de anordningar för sjöfarten, som herr statsrådet nödgats utesluta på grund av bristande budgetära tillgångar och vilka väl komma att i första rummet upptagas för utförande i förslagen till kommande budgetår. Jag har därför anledning antaga, att det kommer att dröja alltför länge innan detta krav kan inbegripas i någon av de kommande årens statsbudget, oaktat det här gäller att tillgodose ett starkt behov av fyrbelysning i ett av landets största trävaru- och massaexportdistrikt.

Det är en fråga av största betydelse för den norrländska exportindustrien, att en tillfredsställande fyrbelysning för tryggande av navigeringen efter den långa norrländska kusten under den mörka delen av dygnet kommer till stånd, men givetvis även ej minst uti ett stort och långsträckt skeppningsdistrikt, varifrån de största kvantiteterna trävaror, sulfat- och sulfitmassa exporteras, vilket numera, vad de senare kategorierna beträffar, sker uteslutande med ångare — även atlanterångare om flera tusen tons drägtighet — vars navigering omöjliggöres under den mörka delen av dygnet under höstskeppningen, som numera utsträcker till slutet av januari, uti farvatten, varest all fyrbelysning saknas, såsom förhållandet är i Alnöundet och norr och öster om Alnö i Sundsvalls skärgård. Vid Östrand mellan Skönvik och Wifstavarf är under uppförande vårt lands största sulfatfabrik, varigenom sjöfarten i Alnöundet blir så mycket större och varigenom större anspråk komma att göras på alla sjöfartstekniska fyrbelysningshjälpmedel. Denna fabrik uppföres av hrr. Kreuger & Toll i Stockholm, och uppgives till att börja med komma att tillverka c:a 60,000 tons sulfatmassa med planering att ytterligare utbyggas till c:a 100,000 tons.

Trafiken uti detta farvatten har under de senaste åren utvecklats sig på det sätt, att ett alltjämt ökat antal större fartyg numera trafikera detsamma. Nu

har vid ofta upprepade tillfällen enligt uppgift från vederbörande lotsar, vilka kunna påvisa många dylika fall, under de senaste åren förekommit, att dylika fartyg på grund av bristande fyrbelysning blivit uppehållna vid gång till eller från de vid farvattnen belägna lastageplatserna på grund av att lotsarna — för övrigt sin plikt likmätigt — förklarat sig, med hänsyn till den bristfälliga fyrbelysningen, icke kunna påtaga sig ansvaret att nattetid framföra fartyg genom dylika farleder utan tvingats invänta inträdande dagsljus. Förutom den förlust av tid och kostnader, som förorsakas härigenom, och genom omöjligheten för ett fartyg t. ex. att nattetid förflytta sig mellan två lastageplatser inom ett eller tvenne distrikt, varigenom ytterligare onödiga kostnader på grund av stuveriföretagens nuvarande bestämmelser uppkomma, uppstår förlust av tid för »skiftningen» under dagsljus. På grund av dessa omständigheter kan ej lastningstiden lika effektivt utnyttjas, som om fyrbelysning funnes. Stora värden stå på spel på grund av den förlorade tiden för den dyrbara fartygsmaterielen, särskilt när exporten under normala konjunkturförhållanden visar ökning och farvattnen alltmera trafikeras av stora ångare. I detta sammanhang torde böra framhållas, att risken för fartyg, gående norrut genom Alnösundet, vid kursförändring ostvart runt Hovsgrundet är synnerligen stor, särskilt när två större fartyg skola mötas därstädes. Nu anförda oeffterrättliga missförhållanden hava hos fartygsbefälhavare, lotsar och avlastare inom distriktet framkallat stort missnöje. I syfte att vinna rättelse i desamma ha bland annat Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare vid två olika tillfällen, först i skrivelse den 8 februari 1929 till Kungl. lotsstyrelsen och sedermera i underdånig framställning den 17 juni samma år till Kungl. Maj:t, utan framgång hemställt om åtgärder för åvägabringandet av den önskade fyrbelysningen. Kungl. lotsstyrelsen anförde i sitt svar å handelskammarens skrivelse, att styrelsen väl insåge betydelsen av anordnandet av dylik fyrbelysning, men att styrelsen med hänsyn till det stora antal hos styrelsen vilande förslag, avseende förbättringar av säkerhetsanstalterna för sjöfarten, vilka förbättringars genomförande enligt styrelsens förmenande vore av än större betydelse för den allmänna sjöfarten än den av handelskammaren åsyftade, ansåge sig för närvarande förhindrad att göra underdånig framställning om medel för den ifrågasatta fyrbelysningen vid Alnön. Emellertid lär styrelsen sedermera i sitt byggnadsprogram för de närmaste tio åren hava uppdragit även fyrbelysningen i berörda farleder.

Det synes mig vara ett så betydande intresse för landet, att i nämnda trävaruindustridistrikt — ett av världens största — finnas möjligheter till en fullt riskfri och obehindrad sjöfart för exportens möjligast rationella bedrivande, att förverkligandet av lotsstyrelsens planer icke kan tåla något uppskov under lång tid, i all synnerhet med hänsyn till den pågående stora nybyggnaden vid Östrand och verkställda utvidgningar vid andra industriella anläggningar, som äro beroende av obehindrad trafik dygnet om genom ifrågasvarande farleder till och från Sundsvall och söder därom (den s. k. Svartviksbukten). Det är alltså icke endast industriföretagen, som skulle få nytta därav.

Enligt handelskammarens ovannämnda förslag borde först och främst en ledfyr av lämplig styrka uppsättas å den norr om Alnön belägna Norra Gistaholmens (Lilla Gistaholmen) norra udde med klara sektorer, *dels* mellan en befintlig prick i norra sidan av det s. k. Hovsgrundet och sydligaste udden av Wifstavarfs fabriksholme, *och dels* mellan syftlinjen från fyrens föreslagna plats till Söråker och en linje, dragen på lämpligt avstånd norr om det s. k. Fjärdgrundet. Härjämte skulle en klar sektor med fördel kunna anordnas mellan landgrundet vid östra udden vid Wifstavarfs sulfatmagasin och väster om 5.5 metersgrundet, nordost till nord från fyrens föreslagna plats, varigenom en betryggande navigationssektor skulle åstadkommas därstädes. Vidare borde för sjöfartens trygghet öster om Alnön uppsättas en ledfyr å västra udden av Granön med skenet uppdelat i lämpliga sektorer, *dels* för ledande klart mellan pricken vid det farliga Alnögrundet och väster om Stubbegrundet samt öster om sistnämnda grund och landgrunden mellan Myckeläng och Strandvik, *dels ock* lämplig sektor, ledande sydvart in i vita skenet från Åstholmens fyr till syd om Granön. Detta förslag torde i allt väsentligt överensstämma med ett av lotskaptenen i nedre norra lotsdistriktet, H. Jacobson, för en del år sedan uppgjort förslag.

På grund av det anförda vågar jag vördsamt hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående frågan om anordnande av fyrbelysning norr och öster om Alnö i Sundsvalls skärgård samt för nästkommande riksdag framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1931.

E. A. Enhörning.

